

Studentka hudební vědy získala Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy za práci o skotsko-české hudební skladatelce Geraldine Muchové

Barbora Vacková, nyní studentka navazujícího magisterského programu hudební věda na Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, získala cenu za bakalářskou práci *Geraldine Mucha. Sonda do života a díla skladatelky*. Tato v českém kontextu zásadní průkopnická práce prakticky ohledává možnosti psaní ženské skladatelské biografie z hlediska feministické muzikologie, navíc na příkladu mimořádně zajímavé osobnosti ve velmi specifickém historickém kontextu. Práce vznikla v Semináři kulturní analýzy hudby Ústavu hudební vědy FF UK pod vedením dr. Terezy Havelkové.

Můžete představit téma své práce?

Moje bakalářská práce pojednává o skotsko-české hudební skladatelce Geraldine Muchové (1917–2012). Jejím cílem bylo na základě dostupných pramenů kriticky zhodnotit skladatelčin přístup ke kompozici a jeho vývoj v průběhu jejího života. Hlavní důraz je kladen na analýzu kulturních a společenských faktorů, které formovaly jak samotnou kompoziční aktivitu skladatelky, tak způsob, jakým o ní hovořila. Muchovou tak představuji jako ženu konkrétní doby a kultury, která musela nalézt způsob, jak své kompoziční zájmy co nejlépe skloubit s ostatními rolemi, které chtěla či byla nucena vykonávat. Rovněž řeším, proč volila právě cestu distancování se od

propagace svého díla a komponování jen nenápadně v soukromí domova. Metodologicky je práce ukotvena v literatuře problematizující psaní ženské skladatelské biografie v muzikologii; na konkrétním případě skladatelské osobnosti, již se odborná muzikologická literatura dosud nezabývala, tak přispívám k diskusi o této problematice.

Na základě čeho jste se rozhodla věnovat se ženské skladatelské biografii?

Tématu žen–skladatelek jsem se věnovala již v prvním ročníku bakalářského studia hudební vědy v seminární práci o ženách v české hudbě za první republiky. Díky ní jsem se dozvěděla více o tom, jak obtížné pro skladatelky bylo se v této tradičně mužské oblasti prosadit, s jakými předsudky se setkávaly a jak se na nich v tomto ohledu podepsala systematická diskriminace, kvůli které jim byl například odpírán vstup na půdu řady institucí. Ve své bakalářské práci jsem chtěla na konkrétním příkladu jedné z nich ukázat, jak se s těmito problémy vypořádávala.

Proč právě Geraldine Muchová?

Musím přiznat, že jsem před zahájením výzkumu Geraldine Muchovou neznala a při hledání vhodného subjektu mě zaujalo především její slavné příjmení a okolnost, že rodinu tak známých osobností, jako jsou Alfons a Jiří Muchovi, tvořila i prakticky zapomenutá hudební skladatelka. Dále mě samozřejmě fascinovalo, že se jednalo o skvěle vyškolenou profesionálku (Muchová vystudovala kompozici na Královské hudební akademii v Londýně), a navíc Skotku a londýnskou rodačku, která značnou část svého života prožila v komunistickém Československu.

Čím je práce podle vás specifická?

Snad tím, že skladatelčinu biografii nepojímám jako přehled faktů a dat spojených do zdánlivě objektivního vyprávění, ale naopak ji v průběhu celé práce soustavně problematizuji. Všímám si například absencí jednotlivých témat v často sporém

materiálu a kriticky se zamýšlím nad tím, proč právě na tyto momenty se skladatelky v pramenech nikdo neptá, nebo proč se jim ona sama ve svém narativu vyhýbá. Součástí práce je tak i kritika stávajícího mediálního obrazu Muchové, který ji představuje téměř výhradně jako manželku a snachu slavných mužů, a nikoliv jako aktivní tvůrkyni.

V kontextu české hudební vědy je pak samozřejmě specifické uplatnění genderové perspektivy, díky čemuž práce přispívá k porozumění situaci žen–skladatelek v západní společnosti 20. století.

Chystáte se téma rozvinout, resp. kam směřujete své další bádání?

Ve své nadcházející diplomové práci se chci zaměřit na hudbu Geraldine Muchové a blíže charakterizovat její kompoziční styl, což bych ráda udělala prostřednictvím hudební analýzy několika jejích skladeb.

Významnou součástí práce budou tvořit metodologické úvahy založené na četbě textů z oblasti feministické muzikologie a kritiky za posledních zhruba 25 let: V čem spatřuje feministická muzikologie problémy „tradiční“ hudební analýzy? Lze hovořit o něčem, jako je specificky ženský hudební jazyk? Jak, a lze vůbec, aplikovat gender coby analytickou kategorii u hudby, která je pevně zakořeněna v tradičních západních hudebních formách a postupech a nenabízí žádné mimohudební vodítko? Odpovědi na tyto otázky a zároveň metodologický základ pro mou vlastní analýzu poskytne přehled a kritické zhodnocení způsobu, jakým o hudbě skladatelek–žen píše současná světová muzikologická literatura.

Tento semestr trávíte v rámci meziuniverzitní dohody na McGill University v Montrealu. Co může tato univerzita nabídnout studentům muzikologie?

Kromě výuky v oblastech, které na pražské katedře nejsou do větší míry zastoupeny, jako například populární hudba, je to

především styl výuky. Ta je na McGill University obecně na velmi vysoké úrovni, především co se týká kritického myšlení. Pro studenty magisterského a doktorského studia zde prakticky neexistují přednášky, ale vše je založeno na četbě textů a následně formulaci vlastních názorů. Studující jsou zde motivováni především k nahlédnutí za obsah textů, analyzování konkrétních argumentačních linií a hledání metodologických nedostatků. Všichni zde vnímají hudební vědu jako interdisciplinární obor, čtou filozofickou nebo kulturně teoretickou literaturu, v níž hledají inspiraci a považují to za něco zcela samozřejmého – ať již se věnují jakémukoliv tématu.

Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy pro vynikající studenty a absolventy studia ve studijním programu a za mimořádné činy studentů je udělována od roku 2014. Ocenění může získat student nebo absolvent bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu za mimořádné výsledky ve studiu nebo ve vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti související se studiem. Ocenění lze udělit i za mimořádný čin prokazující občanskou statečnost, odpovědnost nebo obětavost. Ceny zatím posledního ročníku byly předány v Senátu Parlamentu České republiky v listopadu 2017.

Bc. Barbora Vacková, DiS. (1991), je absolventkou Pražské konzervatoře v oboru hra na příčnou flétnu. V bakalářském stupni vystudovala dvouobor anglistika-amerikanistika a hudební věda na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde momentálně v magisterském programu pokračuje ve studiu hudební vědy. V akademickém roce 2015/2016 studovala na Humboldt-Universität v Berlíně, v prosinci 2017 pak ukončila semestrální pobyt na prestižní McGill University v kanadském Montrealu. Svou bakalářskou práci Geraldine Mucha. Sonda do života a díla skladatelky, v níž se zabývala u nás dosud nereflektovanou problematikou psaní ženské skladatelské biografie v muzikologii, úspěšně prezentovala na mezinárodní studentské konferenci v britském Canterbury. Na konci listopadu tohoto roku za tuto práci získala cenu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.